

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188 og 189 (Alm. del) stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 16. juni 2008.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 08-038723
Dok nr. 605121
Side 1/1

Spørgsmål nr. 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188 og 189 stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 16. juni 2008 til Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (Alm. del).

Spørgsmål 182

Med henvisning til ministerens udtalelse under samrådet om specifikke adgangskrav til bacheloruddannelser den 11. juni 2008: "Der er stillet nogle spørgsmål og rejst nogle problemstillinger, da vi indførte det, og derfor lavede vi dispensationen i § 5 og § 7, og de rummer de eksempler, som vi ihvert fald indtil videre har hørt, mener jeg, og det kan sagtens være, der kommer mange flere, men dem, jeg har set og gav eksempler på her, er jo rummet inden for de to paragraffer" bedes ministeren gøre rede for, hvilke konkrete eksempler - ikke tænkte eksempler - han "har hørt indtil videre", hvor der kan gives dispensation efter § 5 og § 7.

Svar

Bestemmelserne i § 5 og § 7 i adgangsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 32 af 29. januar 2008 om adgang m.v. ved bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne, giver det enkelte universitet kompetence til at foretage en konkret vurdering af, om en ansøgers faglige kvalifikationer kan sidestilles med de fastsatte adgangskrav.

Derfor har ministeriet ikke kendskab til konkrete sager, hvor universitetet har givet dispensation.

Spørgsmål 183

Med henvisning til ministerens udtalelse på samrådet: "Jeg mener § 5 og § 7, de er der, fordi de kan bruges i de situationer, hvor man kan sige, der er nogen, der er kommet i klemme og ikke kan klare det med suppleringskurser og turbokurser henover sommerferien. De er sat ind for at de skal bruges" bedes ministeren uddybe, om dette betyder, at § 5 og § 7 giver universiteterne mulighed for efter en konkret vurdering at dispensere og optage ansøgere med andre kombinationer og niveauer af gymnasiale fag end dem, der fremgår af de specifikke adgangskrav, hvis universitetet finder, at disse kombinationer i mindst lige så høj grad giver ansøgeren et fagligt grundlag for at gennemføre uddannelsen?

Svar

Hvis der efter samrådet er uklarhed om anvendelsen af bestemmelserne i adgangsbekendtgørelsens § 5 og § 7, vil jeg gerne præcisere, at optagelse til en bacheloruddannelse forudsætter, at ansøgeren opfylder de fastsatte adgangskrav.

Universitetet har dog i særskilte enkelttilfælde mulighed for at dispensere fra et specifikt adgangskrav efter bestemmelsen i adgangsbekendtgørelsens § 5, hvis

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 08-038723
Dok nr. 605121
Side 1/1

universitetet vurderer, at ansøgeren har dokumenterede faglige kvalifikationer, som kan sidestilles med det enkelte specifikke adgangskrav.

Universitetet har herudover efter en helhedsvurdering mulighed for at dispensere efter bestemmelsen i § 7, hvor ansøgeren ikke har en adgangsgivende uddannelse og dermed ikke opfylder adgangskravene. I den konkrete vurdering af disse ansøgere skal universitetet sikre, at de faglige kvalifikationer, som anerkendes, reelt kan ligestilles med de adgangskrav, der er fastsat for den uddannelse, som vurderingen foretages i forhold til.

Spørgsmål 184

Med henvisning til ministerens udtalelse på samrådet: "Der var et par stykker, der så lidt mærkelige ud, og blandt andet den allerførste jeg fik serveret med japansk og musik i Århus, den så lidt mærkelig ud, og der mener jeg selvfølgelig, at man skal kigge på § 5 og § 7" bedes ministeren bekræfte, at der i den konkrete sag fra Århus Universitet, hvor en ansøger til musikvidenskab, Mathias Pedersen Schmidt, ikke kunne optages, fordi han ifølge adgangsbekendtgørelsen mangler japansk på A-niveau, kan gives dispensation efter § 5 og § 7. Hvis dette, i modsætning til hvad ministeren udtalte på samrådet, ikke er tilfældet, og ministeren dermed over for Videnskabsudvalget har givet indtryk af en anden fortolkning af § 5 og § 7 end den gældende, hvad vil ministeren så gøre for at sikre, at det er ministerens fortolkning af dispensationsmulighederne, der bliver gældende i de tilfælde, der ifølge ministeren "ser mærkelige ud"?

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 2/2

Svar

Eksemplet fra Aarhus Universitet blev fremstillet i pressen på en sådan måde, at man kunne få det indtryk, at det krævede japansk på A-niveau for at blive optaget på bacheloruddannelsen i musikvidenskab.

Jeg vil gerne præcisere, at ministeriet ikke har konkret kendskab til den pågældende sag, men jeg kan oplyse, at der naturligvis ikke stilles specifikt krav om fx japansk på et bestemt niveau for at komme ind på et humanistisk studium, herunder musikvidenskab.

For at blive optaget på de humanistiske bacheloruddannelser skal ansøgeren udover engelsk på mindst B-niveau opfylde kravet om yderligere et sprogfag, som enten kan være et begynderprog på A-niveau (fx fransk, italiensk, japansk, russisk, spansk eller tysk) eller et fortsættersprog på mindst B-niveau (fransk eller tysk).

Begrundelsen herfor er, at en studerende på en humanistisk bacheloruddannelse under uddannelsen skal tilegne sig generelle kompetencer i form af humanistiske metoder, kundskaber og færdigheder. Studiestartniveauet på en humanistisk uddannelse forudsætter derfor ikke kun særligt kendskab til det fag, man ønsker at studere, men også et nærmere kendskab til den generelle humanistiske dimension, som tilegnes via fremmedsprog på højere niveau.

I det konkrete tilfælde kan der derfor kun gives dispensation til optagelse på musikvidenskab, hvis vedkommende udover engelsk kan dokumentere faglige kvalifikationer, som kan sidestilles med et yderligere fremmedsprog på begynderniveau A eller fortsætterniveau B.

Spørgsmål 185

Idet ministeren tilkendegav på samrådet den 11. juni, at der skal justeres løbende på adgangsbekendtgørelsen, og at man er opmærksom på problemet vedrørende biologistudiet, hvor man ifølge adgangsbekendtgørelsen ikke kan blive optaget, hvis man har biologi på A-niveau, fordi man derfor ikke opfylder kravene om matematik A og fysik og kemi B, bedes ministeren uddybe, hvad han konkret vil gøre for at sikre, at de studerende med biologi A, som søger ind på biologistudiet i år, kan optages.

Svar

Adgangskravene til bacheloruddannelsen i biologi samt til de fleste andre bacheloruddannelser inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab samt teknisk videnskab er fra optagelsen i 2008 fastsat til matematik A, fysik B og kemi B – uanset ved hvilket universitet uddannelserne udbydes. De specifikke adgangskrav er fastsat for at skabe sammenhæng til gymnasireformen og efter dialog med universiteternes rektorer, der var enige i, at styrkelse af fagligheden samtidig med større gennemskuelighed i adgangsvejene til universiteterne må indebære, at der til ovennævnte uddannelser normalt kun kan stilles krav om tre fag. Resultatet heraf blev derfor de tre centrale naturvidenskabelige fag: matematik, fysik og kemi, idet det er væsentligt, at de studerende har samme faglige forudsætninger i disse fag ved indgangen til ovennævnte bacheloruddannelser.

Adgangskravene til bacheloruddannelsen i biologi er en videreførelse af de hidtidige faglige adgangskrav. Det har gennem mange år været et krav, at ansøgere til denne uddannelse skulle have matematik A, fysik B og kemi på B for at blive optaget ved Aarhus Universitet, mens Københavns Universitet og Syddansk Universitet krævede matematik B, fysik B og kemi B.

Biologi har således heller ikke tidligere været et adgangskrav på de biologiske uddannelser. Jeg kan imidlertid oplyse, at undervisningsministeren netop har nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at indføre bioteknologi A som nyt naturvidenskabeligt fag i stx (det almene gymnasium) og htx (højere teknisk eksamen). Det er hensigten at udforme det nye fag, så der kan skabes accept af, at faget på A-niveau sammen med matematik A og fysik B bliver adgangsgivende til universiteternes bacheloruddannelser inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab og teknisk videnskab som alternativ til de eksisterende adgangsmuligheder.

Spørgsmål 186

Ministeren benægtede på samrådet, at der skulle være et retssikkerhedsmæssigt problem for dette års studenter, idet ministeren henviste til, at man efter gymna-

siereformen først vælger studieretning efter et halvt år i gymnasiet. Således skulle de studerende ifølge ministeren have haft mulighed for at vælge retning efter, at den nye adgangsbekendtgørelse trådte i kraft. Kan ministeren bekræfte, at man vælger studieretning, inden man starter på gymnasiet og blot har en mulighed for at skifte efter 6 måneder under forudsætning af, at man skifter klasse og eventuelt skole? Og er ministeren bekendt med, at en evaluering af studieretningsvalget på gymnasierne viser, at kun 2 pct. af eleverne valgte at skifte skole i januar 2006, og at over 1/3 af eleverne ikke fandt, at de var blevet informeret om, at de kunne skifte uddannelse? Vil ministeren på den baggrund modificere sin udtalelse om, at der ikke er et retssikkerhedsmæssigt problem, og hvad vil ministeren gøre ved det?

Svar

Om valg af studieretning i gymnasiet og evaluering af studieretningsvalget henviser jeg til følgende svar fra undervisningsministeren:

”Elever, der søger optagelse i de gymnasiale uddannelser, skal på deres ansøgning (som skal afleveres senest 15. februar i det år, de ønsker at starte i gymnasiet) anføre en såkaldt ”forhåndsinteressesitkøndegivelse” mht. studieretning. Det betyder, at de skal skrive, hvilken af de udbudte studieretninger på det gymnasium, der søges optagelse på, der på det pågældende tidspunkt har elevens største interesse.

Det første halve år i gymnasiet består af det såkaldte ”grundforløb” på et halvt år. Grundforløbet har ifølge gymnasieloven til formål at ”give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiets arbejdsmetoder og danne grundlag for elevens valg og gennemførelse af studieretning (...)”

Valget af studieretning finder sted i december måned ved afslutningen af grundforløbet, og det er således ikke korrekt, at ”man vælger studieretning, inden man starter på gymnasiet.”

Senere i gymnasieforløbet skal eleverne vælge 2-3 valgfag uden for studieretningen. Det kan være fag, som eleverne allerede har, men på højere niveauer eller helt nye fag. Elever, der ikke har fået deres ønske om studieretning opfyldt, eller som skifter ønske gennem gymnasieforløbet, kan således som hovedregel få deres ønsker – eller de fleste af ønskerne – om fag og niveauer opfyldt gennem valgfagene.

Elevernes valg af studieretning og valgfag har været genstand for en særskilt evaluering, som Rambøll Management har gennemført for Undervisningsministeriet. Evalueringen baserede sig på den første årgang efter reformen og viste bl.a., at ”ca. 20 % af eleverne har fået en anden studieretning end den, de angav at ville vælge i foråret 2005.” Evalueringen viste også, at der var forskel fra skole til skole på, hvor stor en del af eleverne der endte med at få en anden studieretning end den, de havde tilkendegivet som deres forhåndsinteresse.

Citatet ”over 1/3 af eleverne ikke fandt, at de var blevet informeret om, at de skulle skifte uddannelse” stammer formentlig fra evalueringsrapporten fra Rambøll Management, men ordlyden i rapporten er: ”ca. 1/3 mener ikke, at de er ble-

vet informeret om, at de kan skifte uddannelse." Det pågældende afsnit i rapporten har ikke noget med valg af studieretning at gøre, men vedrører derimod den ny fleksibilitet, som blev indført med gymnasireformen, nemlig at eleverne kan skifte mellem de 3-årige uddannelser stx, hhx og htx ved afslutningen af grundforløbet uden at skulle starte forfra. Jeg kan tilføje, at af de 2/3 af eleverne, som mente at have modtaget denne information, var der yderst få, der udnyttede muligheden for at skifte uddannelse."

Som det også bekræftes af undervisningsministerens ovennævnte svar, foretages det endelige studieretningsvalg i december ved afslutning af grundforløbet, ligesom valg af fag uden for studieretning først foretages senere i gymnasieforløbet. Derfor finder jeg ikke grundlag for at modificere min udtalelse om, at der ikke foreligger noget retssikkerhedsmæssigt problem i denne sag.

Spørgsmål 187

Ministeren svarer på samrådsspørgsmål V: "Der vil fortsat være en lille kvote 2, men optaget her baseres alene på universitetets konkrete vurdering af ansøgeren". Skal dette forstås sådan, at de ansøgere, som siges at være kommet i klemme, ville kunne optages via kvote 2? Og hvordan harmonerer det med § 19 i adgangsbekendtgørelsen § 19 nævner ikke ansøgere, som har en adgangsgivende eksamen, men som ikke opfylder samtlige specifikke adgangskrav som en del af målgruppen for kvote 2. Der ønskes derfor en præcisering af, på hvilken måde adgang via kvote 2 kan anvendes for ansøgere, som ikke opfylder alle de specifikke adgangskrav.

Svar

Reglerne om tildeling af studiepladser i kvote 2 ved universiteternes bacheloruddannelser reguleres ved § 23 i bekendtgørelse nr. 32 af 29. januar 2008 om adgang m.v. ved bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (adgangsbekendtgørelsen). Ifølge bestemmelsen kan studiepladserne i kvote 2 tildeles ansøgere, der opfylder adgangskravene, men ikke har et tilstrækkelig højt gennemsnit til at blive optaget via kvote 1, ansøgere, der ikke har en adgangsgivende eksamen, men som opfylder alternative adgangskrav eller har kvalifikationer, der kan sidestilles med en adgangsgivende eksamen, samt visse ansøgere med en udenlandsk adgangsgivende eksamen.

Ansøgere, der søger dispensation efter adgangsbekendtgørelsens § 7, skal søge om optagelse via kvote 2. Hvis en ansøger derimod søger om dispensation fra et enkelt, fagspecifikt krav, jf. adgangsbekendtgørelsens § 5, skal vedkommende søge om optagelse via kvote 1.

Spørgsmål 188

Af svaret på samrådsspørgsmål T fremgår det, at universitetet har mulighed ud fra en "helhedsvurdering" at optage ansøgere, som ikke har en adgangsgivende uddannelse og som dermed heller ikke opfylder de specifikke adgangskrav. Skal dette fortolkes sådan, at man også kan optage ansøgere, som har en adgangsgi-

vende eksamen, men som mangler at opfylde et enkelt specifikt adgangskrav, hvis vedkommende ud fra en helhedsvurdering har lige så gode faglige kvalifikationer og derfor vurderes at kunne gennemføre studiet? Giver § 7 f.eks. mulighed for, at man kan optage en ansøger med engelsk A (højere end krævet) og spansk B (lavere end krævet), hvis det handler om et fag, hvor engelsk er lige så/mere anvendeligt end spansk, og ansøgeren således ud fra en helhedsvurdering anses som egnet til at kunne gennemføre det pågældende studie? I benægtende fald bedes ministeren forklare, hvad der menes med "helhedsvurdering".

Svar

Jeg henviser til mit svar på spørgsmål 183.

Spørgsmål 189

Ministeren svarer ikke konkret på samrådsspørgsmål X og forholder sig ikke til, hvad der skal ske, hvis det viser sig, at der efter optagelsesrunden den 5. juli er mange ledige studiepladser. Skal det forstås sådan, at ministeren vil forholde sig helt passivt i en sådan situation?

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 6/6

Svar

På langt de fleste videregående uddannelser er der - udover den adgangsgivende gymnasiale uddannelse - fastsat nogle specifikke fag- og niveauekrav. Det er altså ikke tilstrækkeligt at have en studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) eller højere forberedelseseksamen (hf). Ansøgere skal normalt også have et eller flere specifikke fag på et bestemt niveau – og måske endda med en bestemt mindstekarakter.

Specifikke fag- og niveauekrav har været gældende i mange år til de fleste universitære bacheloruddannelser. Disse krav har til formål at sikre, at de studerende ved studiestart har et højt indgangsniveau, som er afgørende, hvis universitetsuddannelserne skal nå et internationalt sammenligneligt niveau.

Med virkning fra optagelsen i 2008 har vi foretaget ændringer i de specifikke fag- og niveauekrav, således at kravene på nogle uddannelser er nedsat, mens de på andre uddannelser enten er hævet eller uændret. Formålet hermed er dels at ensrette adgangskravene, uanset ved hvilket universitet uddannelsen udbydes, dels at sikre, at alle nyoptagne studerende har de nødvendige faglige kvalifikationer og motivation til at kunne gennemføre et universitetsstudium, og hermed også en mindre risiko for at falde fra, fordi studiet ikke er, som de troede.

Samtidig sikrer et højere fagligt niveau blandt de studerende ved optagelsen også et højere niveau på uddannelsen, og det er afgørende, hvis danske universiteter skal konkurrere på det globale uddannelsesmarked, herunder kunne fastholde og tiltrække de dygtigste studerende fra ind- og udland.

De ændrede specifikke adgangskrav fra 2008 blev udmeldt i foråret 2005. Formålet med dette varsel var netop at give de kommende ansøgere til universitetsuddannelserne god tid til at indrette sig efter de foretagne ændringer.

De ansøgere, der ikke via deres gymnasiale uddannelse opfylder de specifikke adgangskrav, kan supplere via de gymnasiale suppleringskurser. De udbydes året rundt og over hele landet. Der kan også suppleres i sommerferien på de såkaldte ”turbokurser”.

På de uddannelser, hvor der efter ansøgningsfristen den 5. juli er mange ledige pladser, kan ansøgerne til disse uddannelser få meddelt betinget optagelse, dvs. de får forhåndsgaranti på optagelse, hvis det manglende fagniveau suppleres op via turbokurserne inden studiestart.

De gymnasiale suppleringskurser hører under Undervisningsministeriets ansvarsområde, og derfor har jeg aftalt med undervisningsministeren, at der i denne sommer vil være særlig opmærksomhed på at oprette de turbokurser, der er behov for.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 7/7